

i det Mindste gjøre mig ondt, hvis det gif anderledes — jeg vil haabe, at den ærede Minister ikke her lader sig føre paa Glatis af den ærede Forespørgger ved at foranstalte Inquisition med Hensyn til Mænd, der optræde som Ministeriets politiske Modstandere; det kunde føre Ubehageligheder efter sig i en Udstrækning, som man ikke har nogen klar Forestilling om, og som maaske vilde være mod Vedkommendes Billie. Jeg tror, at den ærede Minister har havt Ret i at indrømme de stedlige Myndigheder den Indflydelse, som de have, og at overlade dem at udføre deres Pligt, saaledes som de opfatte den, og han har efter min Mening faa meget mere gjort Ret deri, som det dog ikke bør lades ude af Sigte, at det egentlig er en Anomali, at det ikke er ganske i sin Orden, at man betragter Skolelærerne som blotte Central-Statsembedsmænd; det Rigtige vilde efter vor Forfatning være, at det var de vedkommende Kommuner, som selv havde Ret til at vælge deres Skolelærere og afsætte dem, naar de ikke opførte sig værdigt. I saa Fald tror jeg, at man vilde have havt langt færre Skandaler end dem, der have fundet Sted heri Danmark, saalænge den gamle Indretning har været tilstede. Jeg billiger altsaa ganske den Maade, hvorpaa den ærede Kirke- og Undervisningsminister har omtalt det første Spørgsmaal. — Med Hensyn til det andet Spørgsmaal kom der en Ytring fra den ærede Minister, som jeg vil dvæle et Dødeligt ved. Jeg kan meget godt forstaa, at den ærede Minister henviser til Anordningen af 1814 med Hensyn til de Fordringer, der maa stilles til Skolelærerne; thi den er jo Grundlaget for vort Almueskolevæsens Udvikling, og derfor er der noget Naturligt i at henvise til den; men der er dog en Betragtning, man her med Rette kan gjøre gjældende, og det er den, at det ikke er sagt, at man absolut skal stille de samme Fordringer til en Lære nu som dengang, under Absolutismen. Man maa jo dog huske paa, at Lærerne ere frie Mænd, og naar de holde sig indenfor Lovens Grændse, skulle de nyde den samme Ret som andre frie Borgere. Den ærede Minister sagde, at Lærerne skulde beskifte sig paa et stille Liv og vise Uerbarhed. Hvad det Sidste angaar, er jeg naturligvis enig med ham deri, men hvad det stille Liv angaar, saa forekommer det mig, at man ikke er berettiget til at stille andre Fordringer til vedkommende Embedsmænd, end at han passer den Gjerning, som han har ladet sig befale for at udføre. En er livlig, og en Anden er stille; lad det ikke være dette, der kommer til at laste paa en Mand, at han er en livlig Mand! Er det ikke godt for Skolens Gjerning, at Læreren ikke er en Dødbider? Det skulde jeg dog tro. Men hvorledes skulde en livlig Mand i et frit Land blive uberørt af de vigtigste borgerlige Begivenheder. Vilde det ikke være en Utting, og hvorfor skulde

han, naar han veed, at han udfører sin Gjerning med Kjærlighed og Samvittighedsfuldhed, ikke turde træde frem i en offentlig Forsamling? Den ærede Minister sammenlignede dernæst Skolelærernes Stilling med Præsternes, men dette er efter min Mening en stor Feil. Der er stor Forskjel mellem en Præst og en Skolelærers Gjerning, ihvorvel jeg jo godt veed, at vi endnu ikke have foretaget den Udskilning af Kirke og Stat fra hinanden, som efter Grundlovens Bydende for længe siden burde være sket; men jeg vil sige, at en Præst, som skal bevæge sin Menigheds Medlemmer til at erhverve sig Selvfornegtelse under Livets Tryk, har en ganske anden Opgave end Skolelærerne, hvis Opgave er at danne Ungdommen til Borgere i det Samfund, i hvilket de leve. Det er to forskjellige Ting; det One er Noget, der ikke absolut henger sammen med Statssamfundets Bessaffenhed, men dette er derimod Tilfældet med det Andet. Skolelærernes Gjerning er en saadan, at den netop skal berede den Unges Sind til at kunne opfatte det Samfund rigtigt, i hvilket han skal leve. Den ærede Forespørgger var dog saa billig, at han vilde tillade Skolelærerne at besatte sig lidt med Politik, men det skulde være i en lille Kreds omkring det Sted, hvor de boede, eller, hvis det var en Skolelærer, der var Folkethingsmand, tilloos han ham endog at holde Møder i sin Valgkreds (Afbrydelse). Ja, saaledes opfattede jeg det ærede Medlem, og jeg skrev det op, da han talte; jeg vil ikke gjøre det ærede Medlem uret, da jeg agter at imødegaa ham med Hensyn til andre Punkter af hans Udtalelser. Efter min Overbevisning er det en fri Sag for enhver Mand i vort Land, altsaa ogsaa for enhver Skolelærer, at deltage saa meget i det politiske Liv, som hans Forhold tillade ham, men dersom han forspømmer sin Gjerning, dersom han har faaet en Tritagelse paa visse Betingelser, og han ikke opfylder disse, saa holder jeg med den ærede Minister, naar han siger, at i saa Fald er det en Selvsølge, at man tager Lillaelsen fra ham. Det synes mig, at den ærede Minister paa dette Punkt har truffet det Rette. Blandt de, som det forekommer mig noget besynderlige Anskuelser, den ærede Forespørgger udtalte, var ogsaa den, at, naar en Skolelærer deltog i det politiske Liv, kunde det komme til at faae en stabelig Indflydelse, idet Hjemmet og Skolen kunde komme i et urigtigt Forhold til hinanden, at det gode Forhold derved kunde blive forstyrret. I den Henseende vil jeg kun sige, at dersom en Lærer gav sig til i sin Skole at holde politiske Foredrag for Drengene, — thi det er dette, der her en Tale om, — for sine Elever, saa vilde jeg anse det for et unaadeligt Misgreb. Jeg kan imidlertid ikke tro, at der er Nogen, der gjør sig skyldig i dette, og jeg veed med Visshed, da jeg kender i det Mindste een af de Mænd, der her paa en